

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНСЬКУ ЕКОНОМІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

¹ Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація: У статті проаналізовано проблеми та перспективи залучення міжнародного капіталу в умовах війни та післявоєнний період. Описано роль та значення міжнародного капіталу для розвитку вітчизняної економіки. Наведено переваги співробітництва України з ЄС стосовно відновлення, реформування економіки, залучення іноземного інвестування.

Ключові слова: інвестиції; інвестування; капітал; міжнародний капітал; реформування; модернізування.

PROBLEMS AND PROSPECTS OF ATTRACTING INTERNATIONAL CAPITAL TO THE UKRAINIAN ECONOMY DURING THE WAR AND POST-WAR PERIOD

Abstract: The article analyzes the problems and prospects of attracting international capital during the war and the post-war period. The role and importance of international capital for the development of the national economy are described. The advantages of Ukraine's cooperation with the EU in terms of economic recovery, reforming the economy, and attracting foreign investment are presented.

Key words: investment; investment; capital; international capital; reform; modernization.

Капітал, зокрема і міжнародний виступає одним із основних факторів виробництва, є рушійною силою гармонійного і стабільного розвивання вітчизняної та зарубіжних економік. Міжнародне переміщення капіталів володіє важливим значенням для ефективного розвивання світового господарства. Адже міжнародний рух капіталів веде до зміцнення зовнішньоекономічних, політичних зв'язків, сприяє приросту зовнішньоторговельного обороту, прискоренню економічного розвивання, зростанню обсягів виробництва тощо.

За умов глобалізування економіки однією із форм взаємопроникнення в економіки інших країн виступають саме іноземні інвестиції (іноземний капітал).

В економіці окремої країни ринок капіталів теж відіграє важливу роль. Він об'єднує розрізнені грошові заощадження, формує грошові фонди, перетворює кошти на позиковий капітал. Це сприяє забезпеченню зовнішніх джерел для фінансування матеріального виробництва тощо.

Сьогодні фінансові інструменти вільно переміщуються (мігрують) між державами, розмиваючи територіальні кордони, перетворюючи національні фінансові ринки на загальний, міжнародний, що сприяє ефективному залученню коштів там, де це необхідно першочергово (звісно за умови достатнього рівня їх прибутковості).

При цьому міжнародний рух капіталів є подібним до міжнародної торгівлі. Розвивання світового (міжнародного) ринку капіталу, як і міжнародна торгівля, суттєво підвищує рівень добробуту країн його учасниць.

Проблеми та перспективи залучення міжнародного капіталу, зокрема і в умовах війни та післявоєнний період висвітлені у дослідженнях багатьох науковців і практиків. Серед ключових з них доцільно відзначити таких як: Андрусів Р. [10, с. 16-27], Білоус Ю. [3], Блавт А. [1, с. 80-89], Віблій П. [1, с. 80-89], Вінокуров Я. [2], Воробій Х. [11, с. 84-89], Завербний А. [3; 4], Кісь М. [3], Качур Р.П. [5], Камалова-Кутинець О.М. [7], Нечипурок О.В. [6], Панкова Л.І. [7], Савченко М.В. [8, с. 6-15], Соколовська О.М. [9, с. 92-99], Степанюк В.Л. [8, с. 6-15], Флейчук Т. [10, с. 16-27], Хома І. [11, с. 84-89] та багатьох інших.

Процеси міждержавного руху капіталів сьогодні є об'єктивною реальністю. Однак, поряд із незаперечними позитивними наслідками (інтегрування країни до світового економічного простору,

активізуванню участі в системі зовнішньоекономічних зв'язків) рух міжнародного капіталу пов'язаний із низкою небезпек, які генерують загрози національній економічній безпеці, національним інтересам. Зрозуміло, що це необхідно враховувати під час формування, реалізування економічної, зовнішньоекономічної політики держави. передусім це стосується обмеження іноземного інвестування стратегічно важливих для держави сфер.

Між економічним розвитком країни і міжнародними потоками капіталу в неї існує суттєвий зв'язок. Позитивний вплив міжнародних капіталу полягає у сприянні економічному розвиванні країни, підвищенню її добробуту тощо. Основними чинникам, які впливають на потоки міжнародного капіталу виступають наступні: рівень економічного розвитку, рівень цін, валютні курси, зосередження надлишкового капіталу у країні(ах), застосування пільг на території країни-імпортера капіталів, можливість отримання доступу до новітніх технологій.

До воєнний період (до 2014 р.) Україні не вдавалося повністю подолати кризи в більшості галузей вітчизняної економіки. Після 2014 р, а особливо після повномасштабного вторгнення у 2022 р. Україні дані кризи тільки загострилися. Зрозуміло, що наша країна не зможе увійти до світового, зокрема і європейського, економічного простору без проведення реструктуризування економіки, реалізування сучасних новітніх технологій ефективного, економічного використання ресурсного потенціалу нашої країни, без запровадження енергоощадних технологій, високоефективного обладнання. Але все це стане можливе вже у після воєнний період. Так за оцінюванням Світового банку, протягом наступних десяти років для відбудови зруйнованої інфраструктури Україні необхідними будуть капітали у розмірі 486 млрд дол. США [1; 2; 3; 6; 8]

Задля ефективного залучення іноземного інвестування (міжнародного капіталу) потрібно реформувати судову систему, правоохоронну, податкову, митну служби, забезпечити надійний захисти права власності тощо. Критично важливими будуть передбачуваність, чіткість, прозорість правил для ведення бізнесу, відсутність корупції, забезпечення реального верховенства права, захисту прав інтелектуальної власності тощо.

Налагодження і розвивання співробітництва між Україною, країнами ЄС сприятиме зміцненню зв'язків між країнами, підвищенню рівня торгівлі, інвестування тощо. Співробітництво є надзвичайно важливим на фоні обмеження співпраці із США (особливо у січні-березні 2025 рр.) під час проведення всебічного реформування, задля забезпечення стабільного розвивання національної економіки після війни.

Співпраця із розвиненими країнами заходу якісно впливатиме на модернізування економічної, соціальної, науково-технічної, правової, інших систем. Реформування відповідних сфер підніматиме рівень інвестиційної привабливості України (особливо це важливо для іноземного інвестування), робитиме умови ведення бізнесу у нашій країні прийнятнішими. Це сприятиме приросту кількості нових проєктів із залученням міжнародного капіталу.

Успіх у залученні міжнародного капіталу також сприятиме пом'якшенню ситуації із нестачею кадрів, з якою Україна стикнулася сьогодні. А економічно успішна країна у післявоєнний період приваблюватиме українських біженців, мігрантів.

Залучення міжнародного капіталу повинне має стати стратегічним пріоритетом для нашої країни. Адже Україна володіє високим потенціалом для залучення іноземних інвесторів (оборонний промисловий комплекс, енергетика, сільське господарство, видобувна промисловість, туризм тощо). Саме це надаватиме змогу Україні виходити на нові рівні інвестування у повоєнний період, сприятиме появі більших можливостей залучення нових інвесторів (передусім іноземних), розвитку ринку інвестицій, стимулюванню запровадження нових інвестиційних проєктів, стартапів тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Віблій П., Блавт А. Інвестиційний потенціал України в умовах війни. Галицький економічний вісник. 2023. № 3 (82). С. 80-89.
2. Вінокуров Я. Війна – не перешкода. Інвестиції в Україну зростають, але для відновлення замало. Що треба зробити владі? 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/>.
3. Завербний А., Кісь М., Білоус Ю. Проблеми і перспективи залучення зовнішніх інвестицій у проєкти відновлювальної енергетики України у воєнний та післявоєнний періоди. Економіка та суспільство. 2023. 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2460>

4. Завербний А.С. Проблеми та перспективи інвестиційного забезпечення українських підприємств за євроінтеграційних умов. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку № 3 (1). 2021. с. 153-160.

5. Качур Р.П. Державне регулювання інвестиційної діяльності в трансформаційній економіці України. дис. ... канд. екон. наук. 08.00.03. Львів. 2015. 237 с.

6. Нечипурок О.В. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. Економіка та суспільство. 2023. № 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2714>

7. Панкова Л.І., Камалова-Кутинець О.М. Аналіз тенденцій та перспектив залучення іноземних інвестицій в умовах економіки війни. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 6. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-03-02>

8. Савченко М.В., Степанюк В.Л. Залучення іноземних інвестицій в економіку України: тенденції, проблеми та перспективи повоєнного відновлення. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 6 (276). С. 6-15.

9. Соколовська О.М. Прямі іноземні інвестиції в економіці України: стан і проблеми залучення. Вісник економічної науки України. 2021. № 2 (41). С. 92-99.

10. Флейчук Т. Андрусів Р. Вплив зовнішніх запозичень на соціально-економічний розвиток посттрансформаційних країн. Економіка України. 2013. №1. 16-27 с.

11. Хома І., Воробій Х. Інвестування в Україні під час війни та перспективи інвестиційних процесів у післявоєнний час. Галицький економічний вісник. 2024. № 1 (86). С. 84-89.

Залізна Любов Вікторівна, старший викладач закладу вищої освіти, кафедра зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: liubov.v.zalizna@lpnu.ua

Zalizna Lyubov V. – senior lecturer at a higher education institution, foreign trade and customs, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: liubov.v.zalizna@lpnu.ua

Лугівський Станіслав Валерійович, аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: stanislav.v.luhovskyi@lpnu.ua

Luhovskyi Stanislav V. – Graduate student of department of management and international business, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: stanislav.v.luhovskyi@lpnu.ua